

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף כד.

אשה הפודה מעשר שני של בעלה, כשפודה אותו במעות כדלהלן, האם צריך להוסיף חומש?

במעות דבעל	נתנו לה מנה ע"מ שתפדה בו לאביי - דאיפוך ¹	במעות נכסי מלוג שלה ²	
לחכמים	אין צריך	אין צריך	
לר' מאיר	צריך להוסיף	להוסיף חומש ⁴	

לאוקימתת רבא, במעשר דבי נשא⁵, והיא פודה אותו ממעות של בעל?

מה הדין	מה הטעם	
צריך להוסיף	דמעשר ממון הדיוט והבעל קונה אותו	לחכמים
אין צריך	דמעשר ממון גבוה ואינו קונה אותו	לר' מאיר

קידושין דף כד:

עבד שהכהו רבו כדלהלן, האם צריך גט שחרור?

לר"ש, לר' אלעזר, לר' עקיבא	ביוצא בא' מכ"ד אברים	ביוצא בשן ועין
לר' מאיר, לר' טרפון	צריך גט שחרור ⁶	
למכריעים לפני חכמים	אינו צריך	אינו צריך

¹ הקשתה הגמ' דברייתא זו היא היפך הבריתא דלעיל במחלוקת ר"מ וחכמים, דברייתא זו ס"ל שלחכמים צריך להוסיף חומש - והיינו שאין לאשה קנין בלא בעלה אפי' באמרו לה "על מנת שתפדי בו מעשר שני" - וחשיב כמעות של בעלה ושליחותו עושה וצריכה לתת חומש. ור"מ ס"ל שיכולה לפדות בלא חומש, והיינו שיש קנין בלא בעלה, וזה היפך המשנה דלעיל גבי עבד כנעני. ותירץ אביי, שיש להפוך את סברות ר"מ ורבנן שבברייתא.

² כך העמיד רש"י, אכן התוס' (בסוף ד"ה אלא) חולקים, וס"ל שבמעות נכסי מלוג כן מוסיף חומש, כיון שחשיבי כמעות של הבעל. ולכן העמידו באופן שהקנה לה איזה אדם מעות ע"מ שאין לבעלה רשות בהן, שאין הבעל קונה אותם, אלא רק יש לו בהם אכילת פירות.

³ כיון שגם המעשר וגם המעות הם של הבעל, והרי היא עושה שליחותו, ובודאי צריך להוסיף חומש כמו שאם היה פודה בעצמו. ובאופן זה גם ר"מ דברייתא מודה שצריכה להוסיף חומש.

⁴ דדרשינן מדכתיב (ויקרא כז: לא) "וְאִם גָּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמֵּעֶשְׂרוֹ תְּמַשִּׁיתוּ יֶסֶף עָלָיו", ודרשינן "אִישׁ מִמֵּעֶשְׂרוֹ" - מוסיף חומש, אבל לא אשה ממעשרו של בעל, דגם היא נחשבת כאחר שאינו מוסיף חומש. וגם חכמים מודים שלא צריך להוסיף חומש. כן פירש"י, אכן ר"ת בתוס' (בד"ה אלא) גורס: "אלא בזווי דידה ומעשר דידה", וה"פ: איש אמר רחמנא דמוסיף חומש על מעשרו, אבל לא אשה אפי' בזווי דידה ומעשר דידה ואפי' היא אלמנה או גורשה אינו מוסיפה חומש.

⁵ רבא תירץ את הקושיא הנ"ל שלא מיירי באמת במעשר של בעלה, אלא מיירי במעשר דבי נשא - דהיינו שמת אביה והיה לו מעשר שני וירשה אותו בתו עם שאר נכסים, והדין שירושה הבאה לאחר מכן - שקונה אותה בעל והוי כנכסי מלוג שהקרן שלה והוא אוכל פירות. אכן במעשר שני ס"ל לר"מ שהוי ממון גבוה ולכך אינה כשאר נכסים שקונה אותם בעל, וכיון שלא הוי המעשר שלו, כשהיא פודה ממעות של הבעל אינה צריכה להוסיף חומש, כי המעות והמעשר אינם של אדם אחד.

⁶ והגם שהברייתא מדברת על כ"ד אברים, מ"מ מהמשך דברי הברייתא מבואר שרק המכריעים לפני חכמים חילקו בין שן ועין שלא צריך לבין כ"ד אברים שצריך. ומה שפירש"י דאראשי אברים קאי, כבר העיר הרש"י שהיה לו לומר אשן ועין ושאר ראשי אברים.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף כד:

אדון שהפיל שן ועין של עבדו באופנים דלהלן, האם יוצא לחירות?

	היה רופא ונתכוון לכחול את העין	הכניס ידו למעי שפחתו ¹
		אינו יוצא - ושחתה עד שיכוון לשחתה
לרבנן	יוצא לחירות	אינו יוצא - ושחתה עד שיכוון לשחתה
לרשב"ג	אינו יוצא - ושחתה עד שיכוון לשחתה	אינו יוצא - דרשינן ושחת שחתה

¹ כדי להוציא עוברה, ופגע בעין העובר וסימאו. ובזה הוא קל יותר דלא נתכוון לעין כלל, משא"כ בהיה רבו רופא ואמר לו לכחול לו את עינו וסימאה בטעות, ששם הוא יותר חמור כי סוף סוף נתכוון לעין. וביארו התוס' (בד"ה מיבעי) דאף דבב"ק (דף כו:) איתא: דאמר רבה היתה מונחת לו אבן בחיקו ולא הכיר בה מעולם ועמד ונפלה לעין עבד פלוגתא דרשב"ג ורבנן, ואילו כאן מבואר שלכו"ע כשלא נתכוון לעינו פטור. ותירצו, דשאני הכא דאיכא תרתי לטיבותא, שהוא גם מתכוון לטובה וגם לא נתכוון לעין כלל.